

PTH/SOS IPC-työohje

Vastuualue: Terveys- ja sairaanhoitopalvelut, Perhe ja sosiaalipalvelut

Palvelualue: Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, Koulukuraattorit, Koulupsykologit

Hyväksyjä: Helena Majoinen, Anita Lindevall

Laatija: Liisa Karvonen, Johanna Penttinen

Hyväksytty: 2.2.2023

Voimassa:31.12.2025

IPC (Interpersonal Councelling) eli interpersonaalinen neuvonta pohjautuu interpersonaaliseen psykoterapiaan (IPT-N). Se on 13–18- vuotiaiden nuorten mieliala- ja masennusoireilun ohjaukseen ja neuvontaan kehitetty psykososiaalinen menetelmä, jonka kansallisesti ohjattu käyttöönotto aloitettiin vuonna 2020. THL seuraa IPC-käyntien tilastointia ja toteutumista. Siun Soten alueella ensimmäiset IPC-koulutukset järjestettiin syksyllä 2020.

Menetelmä soveltuu lievän tai korkeintaan keskivaikean mieliala- ja masennusoireilun lievittämiseen nuorilla, joilla on toimintakykyä ja halukkuutta sitoutua työskentelyyn. Poissulkevinä tekijöinä ovat vaikea masennus, jatkuva itsetuhoisuus, psykoottisuus sekä ahdistuneisuus pääasiallisena oireena.

IPC-Prosessi Siun sotessa

Nuoren IPC-polku on kuvattu kuvassa 1.

Huoli nuoren masennusoireista voi tulla nuorelta itseltään, hänen lähipiiriltään tai ammattilaiselta vastaanottokäynnin yhteydessä. Nuori tai nuoren läheinen voi itse olla yhteydessä ammattilaiseen tai huoli voi ilmetä jo sovitun vastaanottokäynnin yhteydessä.

Kun yhteydenotto huolesta tulee ammattilaiselle tai huoli otetaan puheeksi vastaanottokäynnillä, tehdään arvio kokonaistilanteesta. Tilanteessa on arvioitava oireet, niiden kesto ja vaikeusaste sekä nuoren toimintakyky. Tässä voi hyödyntää esimerkiksi Lapset puheeksi -keskustelua, LAPS-lomaketta tai aiempia hoitotahojen kirjauksia. Alkuarvioinnissa täytetään nuoren kanssa R-BDI kysely. Työntekijä pohtii IPC-menetelmän soveltuvuutta nuoren tilanteeseen ja kuka työntekijä alkaa toteuttamaan ohjausta nuoren kanssa.

Mikäli nuoren kanssa ei aloiteta IPC-jaksoa, järjestetään hänelle kuitenkin tarvittavaa tukea. Kartoitetaan millaista apua nuori kaipaa ja yhdessä etsitään sopivaa tukea esimerkiksi järjestöjen ja yhdistysten tarjonnasta. Nuoren kanssa on hyvä sopia, kuinka hän voi ottaa yhteyttä jatkossa, mikäli oireilu muuttuu. Mikäli nuorella on jo hoitosuhde, tai nykyinen oireilu on sen verran vaikeaa, ettei IPC sovellu hänelle, on työntekijän varmistettava nuorelle sopiva jatkohoito yhdessä nuoren ja perheen kanssa.

Alaikäisen nuoren kanssa toimiessa on arvioitava huoltajien tiedottamistarve nuoren tilanteesta läpi prosessin tai sen keskeytyessä. Mikäli työntekijä arvioi nuoren päätöskykyiseksi ja tilanteeseen ei liity välitöntä uhkaa nuoren terveydelle tai turvallisuudelle, alaikäinen nuori voi itse määrittellä mitä tietoja vanhemmille hänestä luovutetaan. Nuoren päätöskykyisyys arvioidaan uudelleen jokaisella tapaamiskerralla. Mikäli perhekäynti on tarpeellinen, voi perhekäynnillä hyödyntää Lapset puheeksi -keskustelua. Lapset puheeksi-neuvonpitoa voidaan käyttää esimerkiksi jatkohoidon arvioimiseksi IPC-jakson päättyessä tai sen keskeytyessä.

Arvioitaessa nuoren soveltuvuutta IPC-ohjaukseen voi hyödyntää moniammatillista konsultaatiota nuoren luvalla tai nimettömästi. Konsultaatiota on hyvä hyödyntää myös IPC-prosessin aikana, prosessin loputtua tai ohjatessa nuorta jatkohoitoon. Konsultaation tarve voi ilmetä, mikäli nuoren oireilu vaikeutuu tai IPC-jakso nuoren kanssa keskeytyy.

1. Konsultoi oman työyhteisön ammattilaisia.
2. Konsultoi koululääkärinä/terveyskeskuslääkärinä.
3. Konsultoi oman alueen kasvatus- ja perheneuvolan työntekijöitä.
4. Konsultoi täysi-ikäisten kohdalla oman alueen miepä -palveluita.

Akuuteissa tilanteissa yhteys koululääkärin/terveysaseman lääkäriin, psykiatrian tehoavoon tai yhteispäivystykseen. Psykoosiepäilyissä kuitenkin aina yhteys alaikäisten kohdalla ensisijaisesti nuorisopsykiatrian tehoavoon arkipäivinä puh. 050 579 0681 (ma–to klo 8.30–15.45, pe klo 8.30–15). Muina aikoina ja täysi-ikäisten kohdalla yhteys aikuispsykiatrian tehoavoon puh. 013 330 2132.

IPC-jakson päättyessä huolehditaan nuorelle riittävä jatkohoito ja arjen tuki. Nuoren kanssa voidaan myös sopia harvajaksoinen seuranta prosessin jälkeen esimerkiksi tapaaminen kerran kuukaudessa kolmen kuukauden ajan. Myös yksi vointisoitto esimerkiksi kuukauden kuluttua prosessin päättymisestä voi riittää.

IPC-jakson tapaamiset kirjataan ja tilastoidaan Mediatriin erillisen laaditun ohjeen mukaisesti sille lehdelle, jota kukin työntekijä työssään käyttää. Käytettyjen mittareiden tulokset kirjataan pelkällä numeerisella arvolla lomakeotsikon kohdalle. Kirjaamis- ja tilastointiohjeet on laadittu erikseen terveydenhoitajille, kuraattoreille ja psykologeille. Ohjeet löytyvät intrasta sekä alla olevista linkeistä.

[Siunsote KTH TYOOHJE IPC-kirjausohje Terveydenhoitaja.docx](#)

[Siunsote TIE OHJE sos koulukuraattorit kirjaaminen ja tilastointi.docx](#)

[Siunsote TIE OHJE sos oppilashuollon psykologit kirjaaminen ja tilastointi.docx](#)

Kuva 1. Nuoren IPC-polku Siun sotessa

